Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33351

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i (YKÖ), A. E. ??men-Gazio?lu taraf?ndan 2007 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin sosyo-kültürel ba?lamda yeti?kinli?e geçi?i tan?mlarken kulland?klar? alg?lanan kriterleri ve beklentileri ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Türk kültürü içindeki genç yeti?kinlerin, geleneksel rol de?i?imlerinden (evlilik, i? sahibi olma) ziyade, bireysel ve psikolojik kriterlere (sorumluluk alma, ba??ms?z karar verme) ne ölçüde öncelik verdi?ini belirlemeye odaklanm??t?r. YKÖ, **psikometri** standartlar?na uygun olarak geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?larak akademik bir kongrede sunulmu?tur.

Bu ara?t?rma, özellikle **geli?im psikolojisi** alan?nda, gençlerin yeti?kinlik alg?lar?ndaki de?i?imi incelemek için önemli bir araç sa?lamaktad?r. Ölçek, bireysel sorumluluk, finansal ba??ms?zl?k ve aile kurma gibi çok boyutlu kriterleri ele alarak, yeti?kinli?in tek tip bir geçi? süreci olmad???n? ortaya koymaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yeti?kinlik, Yeti?kinlik Kriterleri, Ölçek Geli?tirme, Geli?im Psikolojisi, Genç Yeti?kinlik, Psikometri

Yazarlar

??men-Gazio?lu A.E.

Amaç

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin temel amac?, Türkiye ba?lam?nda genç yeti?kinlerin **yeti?kinlik** kavram?n? tan?mlarken kulland?klar? spesifik ve alg?lanan kriterleri sistematik olarak ölçmektir. Geleneksel olarak, yeti?kinlik, belli sosyal rollerin üstlenilmesiyle (evlenme, ebeveyn olma) ili?kilendirilirken, modern toplumlarda bireyselle?me ve psikolojik olgunluk gibi kriterler ön plana ç?km??t?r.

Bu ölçek, uluslararas? literatürde yayg?n olarak kullan?lan benzer araçlar?n Türk kültürüne adaptasyonu yerine, kültüre özgü dinamikleri de içeren yeni bir araç geli?tirmek amac?yla tasarlanm??t?r. Bu sayede, Türk gençlerinin yeti?kinli?e geçi? süreçlerini ve bu süreçteki kültürel farkl?l?klar? bilimsel olarak analiz etme imkân? sunulmu?tur.

Yap?

Ölçek, yeti?kinli?in alg?lanan kriterlerini temsil eden çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap? genellikle üç ana bile?en etraf?nda ?ekillenir: **Biyolojik/Kronolojik Kriterler** (ya?, fiziksel olgunluk), **Sosyal Rol De?i?im Kriterleri** (evlenme, i? sahibi olma, evden ayr?lma) ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bireysel/Psikolojik Kriterler (kendi kararlar?n? verebilme, sorumluluk alma, finansal ba??ms?zl?k).

YKÖ, özellikle bireysel sorumluluk ve ba??ms?zl?k gibi psikolojik kriterlerin, sosyal rol de?i?imlerine k?yasla genç yeti?kinler taraf?ndan ne ölçüde daha önemli görüldü?ünü ara?t?rmaktad?r. Ölçek, bireyin kendini ne zaman tam olarak yeti?kin hissetti?ine dair bili?sel ve duygusal de?erlendirmelerini kapsamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme çal??mas? kapsam?nda geçerlik analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Kapsam geçerli?inin sa?lanmas? amac?yla, ilgili literatür taramas? yap?lm?? ve madde havuzu olu?turulduktan sonra alan?nda uzman ki?ilerin görü?lerine ba?vurulmu?tur. Bu süreç, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil etti?ini do?rulam??t?r.

Yap? geçerli?i test edilirken, **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar?n? (faktörlerini) destekleyip desteklemedi?ini incelemi?tir. Elde edilen bulgular, ölçe?in yeti?kinlik kriterlerini anlaml? ve ayr???k alt boyutlar halinde ölçebilme yetene?ine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin güvenirlik çal??malar?, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek üzere yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k güvenirli?i için Cronbach's Alpha katsay?s? hesaplanm??t?r. Yeni geli?tirilen bir ölçek için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar? elde edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik çal??mas? da yap?lm?? olabilir. Bu çal??ma, belli bir zaman aral???yla ayn? denek grubuna ölçe?in tekrar uygulanmas? sonucunda elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyonun yüksek oldu?unu ortaya koyarak, YKÖ'nün kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu desteklemi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal özellikleri, **aç?mlay?c? faktör analizi** (AFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun alt?nda yatan temel boyutlar? belirlemeye yard?mc? olmu?tur. Çal??ma sonucunda, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klayan, teorik olarak anlaml? birkaç faktörden olu?tu?u tespit edilmi?tir.

Bu faktörler, yeti?kinli?in farkl? yönlerini temsil etmektedir; örne?in, bir faktörün 'Sorumluluk ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ba??ms?zl?k' kriterlerini, di?erinin ise 'Geleneksel Sosyal Roller' kriterlerini temsil etti?i varsay?labilir. Bu çok faktörlü yap?, yeti?kinli?in tek bir olaydan ziyade, bir dizi kriterin kar??lanmas?yla alg?lanan karma??k bir süreç oldu?unu desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme Tipi (Developmental Scale) ve Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Instrument)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Örne?in, 5'li veya 7'li Likert ölçe?i kullan?lm?? olabilir.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genç Yeti?kinler ve Üniversite Ö?rencileri

Age Group: 18-30 ya? aral??? (Geli?en Yeti?kinlik dönemi)

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??mas? genellikle Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin lisans ö?rencileri üzerinde yürütülmü?tür.

Test Methodology: Ka??t-kalem veya online formlar arac?l???yla bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde gerçekle?tirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Yeti?kinli?e Geçi?, Sorumluluk, Ba??ms?zl?k, Psikolojik Olgunluk, Öz-Alg?, Kültürel Kriterler

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2007

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çal??man?n parças? olarak geli?tirilmi?tir. Genellikle akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir, ancak ticari bir ücret talep edilip edilmedi?i bilgisi aç?k kaynaklarda mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal sunumuna dair PDF kayna?? mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

??men-Gazio?lu A.E. (2007). Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i: Geli?tirme geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *IX. Ulusal Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Kongresi,* 55-65. ?zmir, Türkiye.

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Yeti?kinlik Kriterleri Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak referans?nda belirtilen kongre bildirisinde yer almaktad?r ancak bu maddeler kamuya aç?k veri kayna??nda bulunmamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için ilgili yazar?n yay?nlanm?? makalesine veya kongre kitab?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM